

Γενική Ἐκκλησιαστική Ἱστορία

Καθ. Ἰωάννης Ἀντ. Παναγιωτόπουλος

Τμήμα Θεολογίας, Θεολογική Σχολή,

Ἐθνικὸ καὶ Καποδιστριακὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν

Μονοθελητισμός & Μονοενεργητισμός

- ἡ κυριλλικὴ θεολογία ὡς μοναδικὴ ὀρθόδοξη ἐρμηνεία
- ὁ Μονοθελητισμὸς καὶ ὁ Μονοενεργητισμὸς εἶναι δύο ἥπιες θεολογικὲς προεκτάσεις τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ
- ὁ Μονοθελητισμὸς καὶ Μονοενεργητισμὸς ἐνυπάρχουν μὲ τὴ μιὰ ἢ τὴν ἄλλη μορφή σὲ ὅλες τὶς μεγάλες αἱρέσεις τοῦ Δ' καὶ τοῦ Ε' αἰώνα

- ὁποιαδήποτε παρέκκλιση ἀπὸ τοὺς "Ὁρους τῆς Γ' ἢ τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἥτοι ἀντίστοιχα ὡς πρὸς τὴν πληρότητα (*τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος*) ἢ ὡς πρὸς τὴν σχέση (ἄσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως, ἀχωρίστως) τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ, εἶχε ἀναπότρεπτες προεκτάσεις στὴν ἐρμηνεία τῶν δύο θελήσεων καὶ τῶν δύο ἐνεργειῶν τοῦ Χριστοῦ.
- ἡ θέληση καὶ ἡ ἐνέργεια εἶναι ἰκανότητες τῆς φύσεως καὶ ὄχι τῆς ὑποστάσεως

- ἡ σωτηριολογικὴ προέκταση τοῦ ζητήματος συνειδητοποιήθηκε πληρέστερα κατὰ τὴν ἐξέλιξη τῆς θεολογικῆς ἀντιπαραθέσεως, ἡ ὁποία στὴν ἀρχὴ ὑπηρετοῦσε τὴν προοπτικὴ μιᾶς συμβατικῆς ἐνωτικῆς πολιτικῆς.

Φαινόμενα:

- ἡ πολιτικὴ διαίρεση τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν
- οἱ δύο παράλληλες ἱεραρχίες
- ὁ ρόλος τῶν χριστιανῶν Ἀράβων
- ἡ Περσικὴ εἰσβολὴ στὶς ἀνατολικὰς ἐπαρχίες καὶ ὁ ρόλος τῶν ἐπαρχιακῶν πληθυσμῶν

610-641: αὐτοκράτορας Ἡράκλειος

Κωνσταντινουπόλεως Σέργιος (610-638)

➤ «*μιᾷ θεανδρικῇ ἐνεργείᾳ ἐνεργοῦντα τὰ θεοπρεπῆ καὶ ἀνθρώπινα*»
(PG 3, 1072).

➤ ψευδο-Λίβελλος Κωνσταντινουπόλεως Μηνᾶ (536-552)

Φαρὰν Θεόδωρος ➤ «*μιὰ ὑποστατικὴ ἐνέργεια*»

626: Φάσιδος Κύρος : Ἐπιστολὴ πρὸς Ἡράκλειο

629: «Ὁμολογία Πίστεως» τοῦ ἱακωβίτη πατριάρχου Ἀλεξανδρείας
Ἀθανασίου

630: Ἀλεξανδρείας Γεώργιος (†) ← Φάσιδος Κύρος

633: Συμφωνία: μονοενεργητικὴ φόρμουλα ἀπὸ ἐννέα ἄρθρα

633: Ἐνδημούσα Κωνσταντινουπόλεως: «Ψῆφος»

➤ ἐπιστολή Κωνσταντινουπόλεως Σεργίου πρὸς τὸν Ρώμης Ὀνώριο
(625-638) : θετική στάση ➡ Μονοθελητισμός

Ἱεροσολύμων Σωφρόνιος (634-638) ➤ **ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ**

633: Διάταγμα Ἡρακλείου

634: Κοινωνική Ἐπιστολή Ἱεροσολύμων Σωφρονίου: *καταδίκη
Μονοενεργητισμοῦ (καὶ Μονοθελητισμοῦ)*

638: Νέο Διάταγμα Ἡρακλείου: «Ἐκθεςις»

638: Ἐνδημούσα Κωνσταντινουπόλεως: «Ψῆφος»
Κωνσταντινουπόλεως Πύρρος (638-641)

640: Σύνοδος Ρώμης : καταδίκη τῆς «Ἐκθέσεως»
Ρώμης Ἰωάννης (640-642)

ἡ ἀναίρεση τοῦ Μονοθελητισμοῦ 640-668

641-668: αὐτοκράτορας Κώνστας Β΄

Κωνσταντινουπόλεως Παῦλος (641-653)

Μάξιμος Ὁμολογητής (580-662) ➤ **ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ**

645: Διάλογος Καρθαγένης

646: μετάβαση στήν Ἰταλία

Ρώμης Θεόδωρος (642-649)

648: Ἔκδοση τοῦ «Τύπου»

Ρώμης Μαρτίνος Α΄ (649-655)

649 Ὁκτώβριος: Σύνοδος Λατερανοῦ (Ρώμη)

653: Σύλληψη πάπα Μαρτίνου

655: καταδίκη Μαξίμου

ΣΤ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος 680-681

668-685: αὐτοκράτορας Κωνσταντῖνος Δ' ὁ Πωγωνάτος

669: ἐπανάσταση Ραβέννας

672: ἄλωση Σμύρνης ἀπὸ τοὺς Ῥαβες

674: Πολιορκία Κωνσταντινουπόλεως

678: Συνθήκη εἰρήνης μὲ τοὺς Ῥαβες

Κωνσταντινουπόλεως Γεώργιος Α' (679-686)

7 Νοεμβρίου 680 - 16 Σεπτεμβρίου 681

Σύνοδος στὸ Παλάτι τοῦ Τρούλλου

Δομή

Πρόεδρος

Συνεδρίες 17

Ῥόλος τῆς Συνόδου : *«ἄλλοι οἱ ὄροι τῆς βασιλείας καὶ ἄλλοι οἱ ὄροι τῆς ἱερωσύνης».*

**ἡ ἐν Τρούλλῳ Πενθέκτη
Οἰκουμενικῇ Σύνοδος
691**

αὐτοκράτορας Ἰουστινιανὸς Β΄ (685-695, 705-711).

687: Διάσκεψη γιὰ τὰ Πρακτικὰ τῆς ΣΤ΄ Οἰκουμενικῆς

1 Σεπτεμβρίου 691 - 31 Αὐγούστου 692

Σύνοδος στὸ Παλάτι τοῦ Τρούλλου

Κωνσταντινουπόλεως Παῦλος Γ΄ (687-693)